

”Yellow”, ØB og TIK’s slipsedrenge

Idræts historie. Hvem kommer først – fodboldspillerne eller klubberne?

5. november 2004 udkom bogen ”Thy i bevægelse”, der fortæller om 100 års idrætsliv i Thy og Vester Hanherred. Udgiveren er Thisted Museum, og den 440 sider store - og rigt illustrerede - bog er udarbejdet i samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune. Forfatterne er museumspædagog Svend Sørensen, journalist Flemming Skipper og byrådsmedlem Kr. J. Kristensen. Artiklen er et uddrag fra bogen og fortæller om de fodboldklubber, der har eksisteret i Thisted ved siden af Thisted Idræts Klub.

Thisted Idræts Klub blev stiftet i 1904 ved en sammenslutning mellem små fodboldklubber og et par større gymnastikforeninger. Og TIK var derefter *klubben* i Thisted. Men når det gjaldt fodbold, var den dog ikke alene på banen. Sig navnet ØB, og der vil fortsat være ældre thistedboer, der nikker genkendende og ligefrem kan blive helt nostalgiske i blikket.

TIK’s angreb før en kamp mod Skovbakken i midten af 1950’erne. Fra venstre Flemming Hyldahl, Leo Andersen, Herlev Jeppesen, Svend Andersen og Verner Simonsen. Endnu på dette tidspunkt var der ikke krav om, at påklædning og udstyr skulle være ens - blot trøjen var det!

Man starter en fodboldklub, og så begynder man at spille fodbold. Nej! Sådan forholder det sig ikke. Det er omvendt. Ungdommen gik i gang med spillet, og så kom der måske en klub ud af det. Måske svandt interessen igen, eller nogle af de aktive flyttede, og så måtte klubbannelsen lade vente på sig. Derfor kan det være svært at sætte begyndelsesår på flere klubber. Som et eksempel kan nævnes Hillerslev Idrætsforening.

Hillerslev IF har et våbenskjold med årstallet 1919. På et tidspunkt har man altså vedtaget at datere foreningens grundlæggelse til det år, selv om våbenskjoldet er noget yngre, og selv om ingen protokoller er bevaret fra den tid. Grundlæggelsen kunne imidlertid med en vis ret have været fastsat både før og senere. Der har været spillet fodbold i Hillerslev fra omkring 1910. Det foregik bl.a. i Skovsted på engen neden for gården Skovstedlund og på gårdens eng ude ved Bromølle. Senere - det kan have været i 1919 - har der været en forening med en købmand som formand. Først da den nuværende forening blev aktiv i 1930, indledtes en rolig og stabil udviklingslinie, og foreningens fodboldspillere blev ret hurtigt organiseret i TABU – Thisted Amts Boldspil Union.

Jens Gasarm og fodbolden

At udarbejde en fuldstændig fortegnelse over fodboldklubber i Thy er en umulighed. Hvor svært det kan være, får

man et fingerpeg om i Helge Visby Sørensen's bog "Englen fra Sindal", der udkom første gang i 1980. Han var dreng i 1930'erne og 40'erne, og er der noget, han kan huske fra dengang, så er det fodbold i Thisted. Blandt andet husker han Jens Gasarm, der havde fået sit tilnavn, fordi han havde mistet den ene arm på Maskinfabrikken Thy. Egentlig hed han Larsen, og han stiftede sin egen fodboldklub. Det gik sådan her for sig:

Østerbakkens Idræts Forening i 1951. Bageste række fra venstre: Herman Tøttrup, Niels Snejstrup, Knud Erik Pedersen, Hans Jørgen Pedersen, Herluf (efternavn ukendt). I midten fra venstre: Sigvald Jensen, Knud Pedersen, Søren Pedersen. Foran fra venstre: Knud Erik Christensen, Johannes Vestergaard og Erling Christensen. Der var tre brødrepar: Knud Erik Pedersen og Hans Jørgen Pedersen, Knud Pedersen og Søren Pedersen, Knud Erik Christensen og Erling Christensen.

"På et tidspunkt blev det nødvendigt at formene Jens Gasarm adgang til stadion, da han brugte mundlæderet lidt for energisk. Jeg husker ham godt, som han stod der på langsiden, hatten ned i nakken, gestikulerende, råbende sine hæse opmuntringer. At tage fodbold fra Jens Gasarm var ligesom at tage kaffe fra sygeplejersken. Det gik ikke. Han udvandrede sammen med en række tilhængere for at dyrke det ædle fodboldspil på andre græsgange. De startede fodboldklubben "Yellow". Den har så vidt jeg ved aldrig været med i nogen af JBU's turneringer, og den havde næppe nogen lang levetid. Navnet fik den, fordi spillerne var i gule trøjer; måske var det et restparti fra "Engelsk", der således gav klubben sit navn," fortæller Helge Visby Sørensen.

Nej, hvem husker "Yellow i dag? Og man skal arbejde på et lokalarkiv for at vide, at Øslø Boldklub i 1910 afholdt maskebal – man tør vel gå ud fra, at der også er blevet spillet fodbold.

Idrættens mangfoldighed har givet sig udslag i, at en bydel i Thisted har haft sin egen boldklub. Under de årlige sportsuger, hvor hver idrætsgren førte sig frem i optog og festforestillinger af forskellig art, kunne man i 1930'erne og de følgende år ved siden af TIK'erne, roerne, tennis- og badmintonspillerne og mange andre også opleve ØB - Østerbakkens Boldklub, eller AIK - Arbejdernes Idrætsklub - som den på et tidspunkt kaldte sig. Eller Østerbakkens Idræts Forening.

Østerbakkens Boldklub havde sit hjemsted på Østre Dyrskueplads, og den havde først og fremmest fodbold på programmet. Sådan set kunne ØB'erne jo godt have meldt sig til de forskellige hold på TIK's stadion, men de ville altså hellere selv. Og det selvhjulpne er absolut et kendemærke for denne klub.

Grundstammen var unge mennesker, især lærlinge, men også mange drenge, fra det folkerige Nørregade og Nørreallé, fra Strandvejen og fra nybyggerkvarteret omkring Solbakkevej og Kronborgvej. De følte, at TIK i lidt for høj grad var præget af middelklasse; der var med andre ord for meget "slipsedrenge" over TIK'erne. De følte sig som arbejdere og har vel også haft en fornemmelse af, at deres kvarter var noget særligt.

Set i historiens lys kan ØB betragtes som et lokalt nedslag af den arbejderidræt, der spillede en betydelig rolle i en række bysamfund i mellemkrigstiden. Selv om Thisted var en lille købstad, hvor man levede tæt på hinanden, var der klassebevidsthed, og idrætten var et vigtigt redskab til at markere og styrke denne identitet. I efterkrigstidens store sociale fremgang svækkes de gamle skillelinjer.

Knopper under et par gamle sko

Ved egne kræfter fik ØB'erne bakset et klubhus sammen ved Østre Dyrskueplads og kridtede banen op. Og så var de klar. Fine fodboldstøvler kunne man ikke regne med, men man kunne altid banke knopper under et par gamle sko. Skomager Aage Nielsen i Ågade kunne hjælpe både med det og med at reparere boldene. Net til målene skaffede man sig fra Klitmøller.

Klubben havde både drengehold, juniorer og seniorer - ja tilmed et pigehold i håndbold. Holdene indgik i lokale turneringer, der omfattede omegnens klubber. Engang dystede man i en afgørende finale med Sundby på Mors. De friske ØB'ere tog den nærmeste vej, altså over fjorden, og de vandt naturligvis. Morsingboerne var imidlertid så langsomme til at få afleveret den vundne pokal, at de sejrende thistedboer kom til at sejle hjem i bælgmørke. Der var mange habile spillere i klubben. TIK havde talentspejdere ude, og af og til hændte det, at de fik overtalt en topspiller til at skifte til klubben i Dragsbæk.

Det selvhjulpne og det sociale blev understreget af, at man ikke betalte kontingent eller det var meget beskedent. Man hjalp med arbejdsindsats alt efter, hvad man var dygtig til, og så holdt man en gang imellem sportsfester, hvor der var gøgl med skydetelte, og hvad der nu hørte sig til. Så kunne man håbe på et overskud til den kommende tids drift. Og hver vinter blev der holdt en meget populær fastelavnsfest på Hotel Phønix.

"Det var en dejlig tid!", erindrer én af ØB's pionerer, forhenværende vævemester Erik Poulsen. "Her kunne børn og unge fra de mange små, mørke og trange lejligheder boltre sig og få sol og luft i rigeligt mål. Og det var der behov for. Samtidig var der fællesskabet og kammeratskabet. Hen på aftenen, når træningen var færdig, sad man og hyggede sig i det lille klubhus. Petroleumslampen blev tændt, og så blev der fortalt muntre historier. Det var ikke sådan at rive sig løs; gadelygterne blev tændt, og mødrene måtte kalde forgæves adskillige gange, før drengene nølende begav sig på vej hjemad".

Det var her, det begyndte

Bent Jespersen har også en klar erindring om forholdene.

Efter studentereksamen i 1955 var han discipel på Thisted Løve Apotek, inden han i 1961 tog eksamen som farmaceut:

"Øverst på Østerbakken, hvor jeg boede, var der et stort græsbevokset areal, som vi kaldte "Marken". Her var der god plads til at røre sig. En del af området var udlagt til fodboldbane, og endvidere var der en springgrav til højdespring og længdespring, men der var ingen cindersbane til løb. Bag det ene mål stod et grønmalet træklubhus, hvor ØB holdt til. Der var et stort rum i klubhuset og ingen badefaciliteter. Det var her, jeg trådte mine første fodboldstøvler og spillede mine første kampe. Skulle vi møde en omegnsklub på udebane, cyklede vi til kampen, spillede den og cyklede hjem igen. Der var ikke altid et klubhus at klæde om i, så det måtte foregå på åben mark.

Efter en sæson eller to i ØB skiftede jeg til den store klub i byen, TIK. Når TIK's bedste hold, mesterrækkeholdet, spillede hjemmekamp på stadion, skulle flere af os fra Østerbakken selvfølgelig ned og overvære kampen. Og bagefter gik det løs hjemme på "Marken", hvor vi så identificerede os med vore idoler: "Perk", "Nold", William i målet, eller hvad de gæve TIK-spillere nu hed," fortæller Bent Jespersen, og hans beretning fra Østerbakken lægger en brik til det store billede af idrættens udvikling i Thy, der nu bliver samlet